

**Nagovor dr. Alojza Šteinerja, predsednika Zveze slovenskih častnikov
na slovesnosti ob dnevu samostojnosti in enotnosti
v Murski Soboti, 21. decembra 2018**

Spoštovani!

Dovolite mi, da moj nagovor na slovesnosti usmerim v eno ključnih značilnosti sprememb, ki so se začele pred tremi desetletji in so se zelo nazorno pokazale ravno na plebiscitu 23. decembra 1990. Mogoče bo kdo presenečen, vendar menim, da je bil to kapital. Gotovo kapital, čeprav nameravam danes govoriti predvsem o človeškem kapitalu. Pri tem imam v mislih tisti pomen, ki ne predstavlja finančnih ali materialnih virov in njihove tržne vrednosti. Želim se osredotočiti na nekoliko drugačen vložek posameznika, njegov potencial in sposobnosti in če hočete prepričanje, vrednote in odnos do tega. Pri nas izraz človeški kapital ni preveč uveljavljen, v preteklosti pa smo o njem govorili kot moralni moči posameznika in družbe.

Zakaj torej danes govoriti o človeškem kapitalu. Prvič zato, ker sem prepričan, da je človeški kapital še edini, ki ga po prehodu v demokracijo v naši državi še nismo razdelili in pokradli ali drugače rečeno privatizirali oziroma razvrednotili, tako da bi bil in ležal zavržen brez vrednosti ter bi ga lahko enostavno prikrajali osebnim, strankarskim ali podobnim interesom.

Drugič zato, ker verjamem, ali pa si delam iluzije, da je s človeškim kapitalom drugače. Smo v časih in na stopnji razvoja, ko ljudi enostavno ne moreš več privatizirati. Ljudi lahko v družbah spreobrneš, revolucionarno preobraziš ali poskušaš s ponovnim prekrščevalstvom. Za vse navedene spremembe pa je značilno, da se vsako štetje, tudi zgodovine, začne znova in od začetka. Pri tem pa se posameznik praviloma ne sme spomniti ničesar pred tem, kaj šele, da bi to ocenjeval ali razglašal, da je bilo dobro in učinkovito. Mogoče so novodobne slovenske posebnosti in problemi ravno v tem, da so spremembe, ki so se zgodile pred 28 leti, nastale brez prisile, revolucionarnega preobrata ali zamenjave religije. Smatram namreč, da nam je spremembe in lastno državo uspelo vzpostaviti predvsem po zaslugi človeškega kapitala.

Da smo se po spremembi družbenega sistema in s prehodom v demokracijo pretežno ukvarjali s kapitalom je nekako razumljivo. Do spremembe pred tremi desetletji je namreč prišlo potem, ko smo bili v prejšnji socialistični državi skoraj desetletje v gospodarski in posledično tudi politični krizi, ki je močno vplivala na ljudi. Zato so ljudje začeli verjeti in vedno bolj pričakovali boljšo ureditev, ki bi bila pravična in poštena in jim omogočala dostojno življenje. V tem pričakovanju je bila izjemna družbena moč, pa tudi intelektualna priložnost za spremembe. Žal smo mnogi takrat spregledali, da so nekateri v prizadevanjih za oblast, želeli le njeno slast in koristi zase. Zato se tudi nas osamosvojiteljev drži resnica, da smo v bitkah in prizadevanjih za ljudi, pozabili ravno nanje. Tako smo v situaciji, da po 28 letih želja po uspešni državi, bolj pošteni in človeški, še vedno ostaja kot neizpolnjeno upanje.

Ker smo več ali manj opravili s kapitalom predhodne družbe pa tudi naše države, se že nekaj let dajemo za človeški kapital in njegovo privatizacijo. Res je tudi, da se pri gledanju na posameznika kot sestavine človeškega kapitala družbe, ne moremo

znebiti vrednotenja. Vrednotenja ki kaže, da so tudi ljudje lahko le številke, še posebno takrat, ko se kažejo skozi število glasov posameznikov na volitvah. Pri tem počnemo vse, da bi ta kapital vedel in tudi navzven kazal komu pripada. Zato se poslužujemo celo potvarjanja zgodovinskih dejstev, prilaščanja osamosvojitvenih zaslug in etiketiramo ter zmerjamo. K temu je treba dodati še sovražni govor, medijske in druge oblike manipulacij in še bi lahko našteval. Sprašujem se torej, ali bomo vse, prav vse iz naše preteklosti vrgli na smetišče, na koncu tudi sami sebe. Zato počasi in vztrajno ne verjamemo in ne cenimo nikogar več, ne vrednot, še manj oblasti in političnih institucij. Vprašanje, ki se zaradi tega velikokrat pojavlja je, ali smo tudi slovenski človeški kapital razvrednotili in izrabili. Ali smo ga zaradi tega izgubili oziroma ga izgubljam.

Zato pred praznikom samostojnosti in enotnosti naše države izpostavljam, da se na ljudi sicer da vplivati, lahko se jih tudi premami in naplahta, vendar na koncu pridemo do resnice in spoznanja o vrednosti početja. To pa daje tudi značaj spominu, ki ga ohranjamo. Obenem kličem po pokončni drži, ohranjanju resnice in predvsem opozarjanje na vrednote, ki so nas krasile in se jih nismo sramovali, nam tudi niso bile vsiljene ne nekoč in nam ne morejo biti prepovedane niti danes.

Spoštovani. Danes smo se zbrali v centru našega lepega mesta. Smo tudi na mestu zanimivega stoletnega zgodovinskega loka, ki je zaznamoval Prekmurje in Pomurje. Tu v bližini je spomenik prekmurski knjigi, za nami je prenovljen spomenik NOB in osvoboditvi izpod okupacije in nacističnega primeža v času druge svetovne vojne, pa tudi obeležje posvečeno osamosvojitvi in obrambi samostojne Slovenije. Upam, da bo ta zgodovinski lok v spominskem parku kmalu bogatejši za obeležje posvečeno dogodkom izpred 100 let, ko so bili Prekmurci združeni z matičnim narodom.

Zaradi navedenega bi si želel, da bi naslednje leto v Sloveniji ta praznovanja označili kot prekmursko leto. Pa ne le zaradi zaslužnih posameznikov, ki bodo predstavljeni na spominskem obeležju, ampak zaradi vseh ljudi murske krajine in njihovega človeškega kapitala, ki se zrcali v sloganu približujoče se stoletnice - Prekmurje v srcu 100 let.

Dan samostojnosti in enotnosti je spoštovanja vreden praznik. Še posebej če ga slavimo kot praznik človeškega kapitala, ki je odločno prispeval k osamosvojitvi in je lahko steber ohranitve in izboljšanja tega kar imamo. Zato bi si ob prihajajočem dnevu samostojnosti in enotnosti in prazničnih dneh želel, da bo naša Slovenija država, kakršno si njeni državljani in državljanke zaslužijo. Da bi bila varna, do ljudi prijazna in uspešna. To veterani in častniki, ki smo bili pred 28 leti zraven pričakujemo in velikokrat tudi povemo ali vsaj nastavimo ogledalo.

Zahvaljujem se vam za povabilo in priložnost, da sem lahko razpredal o človeškem kapitalu. Ostanite pokončni in ponosni in sprejmite moje čestitke ob državnem prazniku.

Želim vam zadovoljne božične in novoletne praznike in vse dobro v letu ki prihaja.